

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties (BZK)
Dhr. J. van Beuningen
Postbus 20011
2500 EA 'S-GRAVENHAGE

Datum
6 juni 2024

Onderwerp

Consultatiereactie tweede tranche lokale
aanpak Nationaal Isolatieprogramma - LAI

Geachte heer van Beuningen,

Op grond van de Code Interbestuurlijke Verhoudingen sturen wij u onze reactie op de consultatie van de 'Conceptregeling tweede tranche van het Nationaal Isolatieprogramma - LAI'. Voor deze reactie hebben wij met 60 verschillende gemeenten vanuit het hele land gesproken over de uitvoerbaarheid van de regeling en verbetermogelijkheden. Op basis van deze input zijn wij tot onderstaande reactie gekomen.

We zien een aantal aanpassingen waar we positief over zijn, met name over het vervallen van het maximumbedrag, de mogelijkheid om bij VvE's naar de energetische staat op gebouwniveau te kijken, en de verruiming van de oppervlakte-eis. Ook zijn wij blij met de extra middelen voor natuurinclusief isoleren en VvE's en de mogelijkheid die u gemeenten biedt deze naar eigen inzicht in te zetten. Wij zien hierin mooie aanpassingen die de uitvoerbaarheid ten goede komen.

Wij zien ook een aantal verbeterpunten om deze regeling nog beter aan te laten sluiten op de lokale uitvoeringspraktijk en daarmee de kwetsbare doelgroep beter te bereiken:

1. Laat VvE's als rechtspersoon subsidie aanvragen
2. Verlaag de administratieve lasten
3. Versoepel de oppervlakte eisen voor glas
4. Maak ook het extra budget voor de doe-het-zelf maatregelen vrij besteedbaar
5. Maak een correctie op basis van het definitieve Btw-bedrag mogelijk
6. Geef gemeenten meer handelingsperspectief voor natuurinclusief isoleren

Deze punten lichten we hieronder verder toe.

1. Laat VvE's als rechtspersoon subsidie aanvragen

Graag zien wij dat een VvE (als rechtspersoon) de subsidie voor het hele gebouw kan aanvragen, in plaats van enkel de eigenaren wiens woning aan een slecht bouwdeel grenzen binnen een VvE. Op die manier sluit de regeling aan bij de werkwijze van een VvE, voorkom je onduidelijkheid bij eigenaren binnen en wordt de werkdruk bij gemeenten verlicht. Gemeenten kunnen ook op die manier verantwoord worden hoe veel woningen aan het slechte bouwdeel grenzen, maar hoeven niet op detailniveau te bekijken om welke woning het precies gaat.

Bij een VvE betaalt iedereen voor onderhoud en verduurzaming ongeacht of het desbetreffende appartement grenst aan het bouwdeel. De hele VvE betaalt voor het isoleren van bijvoorbeeld het dak, ook de appartementen op de begane grond. Het huidige voorstel maakt onderscheid op basis van ligging van het appartement. Gemeenten kunnen moeilijk uitleggen dat zij subsidie verstrekken op basis van de ligging van het appartement terwijl alle eigenaren uit de VvE moeten meebetalen. Daarnaast is het praktisch niet werkbaar om te controleren welke woning wel en welke niet aan het bouwdeel grenst en subsidie mag ontvangen.

2. Verlaag de administratieve lasten

Wij vragen meer vertrouwen in gemeenten wanneer het gaat om de verantwoordingseisen. Gemeenten zijn veel tijd en capaciteit kwijt aan detaillistische monitoringseisen en verantwoording. Het is niet altijd duidelijk op welke wijze gemeenten moeten verantwoorden en gemeenten hebben niet altijd makkelijk toegang tot gegevens. Ook het gevraagde detailniveau dat geldt voor oppervlakte-bewijzen wordt als belemmerend ervaren. We vragen daarom de administratieve lasten zo laag mogelijk te maken door:

- a) alleen gegevens en details op te vragen waarover gemeenten ook (makkelijk) kunnen beschikken en die daadwerkelijk noodzakelijk zijn;
- b) een minder complexe verantwoording en minder bewijslast te hanteren;
- c) duidelijk aan te geven hoe verantwoord moet worden, bijvoorbeeld met een eenvoudig monitoringsdocument voor gemeenten;
- d) uitzonderingen en regels te beperken in de verantwoording;
- e) gemeenten niet te vragen te verantwoorden over het feit of een woningeigenaar wel of niet in de kwetsbare doelgroep past (gezien ook avg overwegingen).

3. Versoepel de oppervlakte eisen voor glas

90% van de gemeenten die wij spraken geeft aan dat zij knelpunten ervaren met de oppervlakte-eis, met name bij het vervangen van glas. Wij vragen daarom de 10% los te laten (in ieder geval voor glas) of te verruimen naar 20%. Een alternatief hierop kan zijn om gemeenten toe te staan twee woningen waarbij de oppervlakte-eisen niet gehaald worden, als één woning te tellen. Dit brengt echter wel weer meer administratielast mee bij de verantwoording.

Gemeenten geven mee dat gezien de beperkingen rondom natuurinclusief isoleren zij vooral inzetten op het vervangen van glas en vloerisolatie. In de praktijk blijkt echter dat de oppervlakte-eisen voor glas regelmatig niet gehaald worden. Dit geldt niet alleen bij kleine woningen, maar ook wanneer een gedeelte van het glas reeds is vervangen. Ook lijkt de berekening om te bepalen hoeveel woningen uitgezonderd zijn op papier makkelijk, maar leidt deze in de praktijk tot onwerkbaar situaties. Gemeenten weten vooraf niet hoeveel eigenaren met grote of kleine oppervlakte subsidie aanvragen, waardoor het percentuele aantal woningen dat niet aan de oppervlakte eisen voldoet continue zal verschuiven. Dit maakt het niet alleen lastig in de uitvoering, maar is ook lastig uit te leggen aan de kwetsbare doelgroep.

4. Maak ook het extra budget voor de doe-het-zelf maatregelen vrij besteedbaar

Omdat de doelgroep van kwetsbare woningeigenaren gebaat is bij maatwerk, pleiten wij er voor om de middelen voor doe-het-zelf maatregelen ook vrij besteedbaar te maken, vergelijkbaar met VvE's en soortenbescherming. Dit maakt de verantwoording ook minder ingewikkeld en overzichtelijker.

5. Maak een correctie op basis van het definitieve Btw-bedrag mogelijk

Gemeenten starten pas een aanbesteding voor de uitvoering bij een externe partij nadat ze zeker weten dat ze de middelen voor de SPUK krijgen. Toch wordt gemeenten bij de aanvraag van de SPUK gevraagd om een inschatting van de kosten voor het onderdeel dat ze zullen (uit)besteden aan een externe partij voor de uitvoering van de regeling. Het was voor gemeenten niet duidelijk welke financiële gevolgen deze inschatting kon hebben. In de huidige regeling bleek dat gemeenten het geschatte bedrag niet meer kunnen aanpassen nadat ze weten wat de daadwerkelijke kosten zijn, met als gevolg dat individuele gemeenten tienduizenden tot 100.000 euro's mislopen richting het BTW-compensatiefonds. Deze middelen komen hiermee niet terecht bij de inwoners voor de betere isolatie van hun woningen.

Zorg ervoor dat ofwel het bedrag aan te passen is zodra het definitief bedrag bekend is, en daarna pas een afdracht wordt gedaan voor het BTW-compensatiefonds, ofwel laat de afdracht baseren op een berekening achteraf in de SiSa-verantwoording (zoals bij de RRE en RREW). Daarnaast is het nodig dat gemeenten duidelijk weten voor welke activiteiten een afdracht kan of moet worden gedaan in het btw-compensatiefonds. Zodra er sprake is van een specifieke doelgroep kan voor die activiteiten geen BTW worden teruggevraagd. Ook dit moet verduidelijkt worden.

6. Geef gemeenten meer handelingsperspectief voor natuurinclusief isoleren

Gemeenten geven aan onder de huidige omstandigheden de doelstellingen voor het NIP niet te kunnen halen vanwege de problematiek rondom natuurvriendelijk isoleren. Om dit te verbeteren moeten gemeenten voldoende in staat worden gesteld om tijdig een SMP op te stellen en alternatieve verblijfplaatsen te realiseren voor NVI. Wij zijn blij dat er 34,6 miljoen beschikbaar is gemaakt voor natuurinclusief isoleren en verwachten dat dit ook zeker bijdraagt aan de opgave. Wij vinden het ook goed dat uit de basismiddelen van het NIP ook SMP's bekostigd kunnen worden. Gemeenten geven echter mee dat dit laatste hen onvoldoende ruimte biedt omdat ze deze middelen nodig hebben om de NIP doelstellingen te halen.

We roepen daarom op om op korte termijn te zorgen voor: voldoende middelen voor SMP's en alternatieve verblijfplaatsen voor NVI zodat gemeenten daadwerkelijk in staat gesteld worden aan deze opgave te voldoen. Maar ook hebben gemeenten handelingsperspectief nodig. Op dit moment weten zij nog onvoldoende wat er precies van ze gevraagd wordt rondom de alternatieve verblijfplaatsen, is nog onduidelijk hoe zij ondersteund worden zodat ze deze tijdig kunnen realiseren en zit de ecologenmarkt op slot waardoor zij geen gehoor krijgen op hun aanbestedingen voor een SMP. De prijzen voor de noodzakelijke inhuur van ecologen stijgen enorm. Deze moeten omlaag door bijvoorbeeld het (landelijk / provinciaal) invliegen van ecologen, standaardisatie en het doorlichten van bestaande protocollen en richtlijnen die de prijs mogelijk onnodig opdrijven. Wij voorzien dan ook nog grote uitdagingen op dit dossier. De inzet van gemeenten op dit dossier is enkel op basis van een stimuleringsregeling, die op dit moment nog onvoldoende dekking biedt om alle gemeenten in staat te stellen de SMP's en alternatieve voorziening te realiseren. Graag bespreken wij de optie om de doelstellingen voor het NIP (tijdelijk) te verlagen, zodat de

vrijgekomen middelen besteed kunnen worden aan soortenbescherming zodat de bijbehorende problemen structureel worden opgelost en de isolatieopgave vanaf 2027 met volle vaart vooruit kan.

Tot slot

Onze inbreng is tot stand gekomen in nauw overleg met onze leden, met het doel deze regeling effectiever en beter uitvoerbaar te maken. Wij zien in deze regeling een aantal mooie aanpassingen en hopen tegelijkertijd dat u onze inbreng tot zijn recht laat komen in de verdere uitwerking van deze regeling. Hierover gaan we graag met u de komende periode in gesprek.

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Albert Vermuë
Beleidsdirecteur Leefomgeving